

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hó helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napot kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám háza a lap szerkesztését és közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DUAZTATNÁK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

1876. évi hatodik évfolyamára.

A közlő új év kezdetével a „Kelet” hatodik évfolyamát kezdi meg. Életideje tehát elég hosszú arra, hogy egyik bizonyítékul szolgáljon életrevalóságának és fennállása jogosultságának.

A midőn egy évvel ezelőtt átvettük e lap szerkesztését, bizonyos oldalról jellemző jó akarattal süllyedő hajóna, haldokló vállalatnak híresztelték azt, mely csak eltemetés végett jutott új kezekbe. Olvasóink előlegezett bizalmának köszönjük, hogy a mint a „Kelet” távol állott a süllyedéstől akkor, még sebb kilátással néz a jövő elé most midőn egy új évfolyam küszöbét átlépi.

E nem remélt mérvben nyilatkozó bizalom öszinte hála kötelez, melyet úgy vélünk leghivebben leróhatni, ha a lapunkat, a legnagyobb vidéki lapot Magyarországon, tartalmasság tekintetében olvasóink előtt hovatovább becsesebbé tesszük s önzéstelen odaadással maradunk jövőre is szolgálatában a legfőbb érdekek, t. i. közös hazánkérdekeinek.

Az új, melyen haladva ezt elérni törekszünk, az eddigi marad. A szabadelvű párt hívei közé sorozzuk magunkat. E párt egysége előttünk szent, mert erős meggyőződésünk, hogy Magyarországot aggasztó állapotából csak egy ily hatalmas, compact párt s általa szilárdul támogatott erőteljes kormány képes megszabadítani. A nemzet szenved és nyomorog, de a szenvedéséhez mért epés kifakadásokkal, ok nélküli jajveszékkel önmagát támadja meg, ha megtámadja és megrontja parlamentjét és kormányát. Jaj annak a népnek, mely elveszi a veszélyben férfit önbizalmát; a sorsunkkal és önmagunkkal való elégedetlenkedés meghasonlást teremt s ez legbiztosabb út a egygyávbó halál: az öngyilkossághoz.

Mi rendíthetetlenül hiszünk és bízunk e nemzet életében; hiszünk és bízunk e hazának nagy jövőjében, akarjuk tehát az eszközöket is, melyekkel ez életet fentarthatni, az előttünk álló jövőt kivívhatni.

A mit igazságnak hiszünk, nem hallgattatjuk el e szép célra vezető eszközök által sem, de megérteti az igazság magát a nélkül is, hogy ellenséges fegyvert kovácsolnánk belőle.

Igazságos követeléseik vannak bármely kormánynyal szemben különösen az erdélyi részeknek; legfőbb hivatásunk leendő e jogos követelményeknek érvényt szerezni. Feltárjuk e sebeket, gyógyításukat sürgetjük, de nem küldi kedvezménynek nyerege végett, hanem ép azon okból, hogy e sebeik fájdalmával szüntessük meg az érzetet, hogy sorsunk az ország többi részeivel nem egészen egyenlő.

Ily elvek alapján szándékaink tisztaságának megnyugtató tudatában kérjük ki a jövő évre is olvasóink gyámlyítását. A lap tartalmassága érdekében a lefolyt év alatt is megtettük, a mit tehettünk, a nagy közönség szíve pártfogásától függ megtehetnünk, a mit még e tekintetben tenni akarunk.

BÉKÉSY KÁROLY

a „Kelet” szerkesztője.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	15 frt.	Negyedévre	4 frt.
Félévre	8 „	Egy hóra	1 „ 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.			

A megrendelések legezlszerűben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS

a „Kelet” kiadója.

Fordulata keleti politikában.

Budapest, decz. 14.

(A.) Mz pár héttel ezelőtt meglehetősen sötét fellegborították a politikai élet láthatárát. Naponta szaporodtak ama bonyodalmak, melyeket a hercegovinai lázadás földezt és joggal attól rtottak, hogy a csomót csak a kard élével het majd ketté vágni. A lázadók száma igen agyra emelkedett s bizalmukat a csataterén smételve aratott diadalok lényegesen fokozták. Konstantinápolyban egészen fejőket veszttek az irányadó körök. Szerbia és Montenegró udai a határszelen csatára készen állottak sőt úgy látszott, mintha Oroszország is felakarná használni a kedvező alkalmat, hogy a zavarosban halásszon s a modern nemzetbi jog: az európai béke egyik főbiztosítóka, három császár szövetsége komolyan megfigyeltnek mutatkozott.

Azóta fellegok szétoszlottak s a politikai helyzet jra békés alakban jelentkezik. Nem annyira a török fegyverek sikere, mint az időjárás, kemény tél, a legszűkebb határok közé szorították a hercegovinai lázadást. A szerb és montenegrói csapatok hazabiztatottak s Oroszország egyoldalú föllépése he-

lyett ismét a három császári kormány közös egyetértéssel vezeti az actiót. A nagyhatalmak eljárásának igen életre való gondolat szolgál alapjául. Tervök oda irányul, hogy azon szünetet, melyet a hideg évszak a lázadás folyamában létre hozott, a mozgalom teljes lecsön-desítésére használják s a lázadók jogos panaszai orvosoltassanak, hogy okuk ne legyen a tavasszal ujra az ultima ratiohoz, a fegyverhez folyamodni. A nagyhatalmak a török kereszténynek számára igen jelentékeny reformokat kívánnak, hogy ezekkel a lázadás ismétlődésének elejét vegyék.

Konstantinápolyban végre be is látták, hogy igen komolyan vett és lelkiismeretesen valóított radicalis újítások nélkül a török uralom Európában fenn nem tarthatja magát. A porta hajlandó is reformokra és pedig valóban rendkívüli, sőt egyenesen olyan terjedelemben, minőt a nagyhatalmak nem is óhajtanak. A török kormány ide vonatkozó rendeletei már közre is bocsáttattak volna, ha a külbizeték azt meg nem akadályozzák. A viszonyok ösmérői ugyanis tudják, hogy akármint ígér is vagy teszen is maga a porta, az ő szava olyan rossz hitelben áll az alattvalók előtt, hogy ezek nem adnak reá semmit. Ennélfogva, ha a lázadókat

békés úton csakugyan pacifikálni akarják, a reformoknak nem a portától, hanem a hatalmaktól kell kiindulniok.

A nagyhatalmak már régebben a lécsi külügyi cabinetet bízták meg, hogy az ide vágó javaslatokat részletesen kidolgozza és előterjeszse. Andrassy gróf meg is felelt e kitüntető megbízásnak; kimerítő munkátot készített, melynek alapján a három hatalom e kérdésben csakugyan egyetértésre jutott. Épen legközelebbi érték végett az ide vonatkozó alkudozások és pedig olyan eredményvel, melyet mindenki és mindenütt a legteljesebb megnyugvással üdvözölhet. Az orosz cabinet dícséretreméltó tapintattal Ausztria-Magyarországra ruházta a kezdeményezés szerepét, vagyis ama hatalomra, melynek föllépése a portánál s az angol és francia kormányoknál egyaránt legkevesebb bizalmatlanságot vagy gyanút ébreszthet.

Az ugyanis kétségtelen, hogy a török kabinet nem szívesen látja a nagyhatalmak ezen beavatkozását a maga belügyeibe. Saját jószántából, önkénytelen is megtenne mármin-dent, többet is mint a mennyi kell, csak hogy a hatalmak ezen békés intervenciója elmaradjon. Hanem az ő önkénytelen valósitandó re-

formjaival elkésett; ma már ígéréteinek nem ad hitelt senki s a reformok utján a fölzendült vidékek pacificatioja csak úgy remélhető, ha a javításokat a nagyhatalmak kezdeményezik s valóítások iránt bizonyos tekintetbe állandóan szavatosságot vállalnak.

Ez eszme alapján készültek Andrassy gróf javaslatai. Formailag minden tekintetben kímélni igyekeznek a porta souverainitását és felségjogait, de már azért a kereszttyén alattvalók alapos panaszait orvosolni, jogaikat biztosítani s részben nemzetközi kezesség alá helyezni iparkodnak. A porta, mint említettük, még egyelőre kancsal szemmel nézi a nagyhatalmak ezen actióját. De bizonyos, hogy nem sokára az összes nagyhatalmak támogatni fogják azt s ekkor majd Konstantinápolyban is másképp szólnak róla. Beenyugosznak a helyzetbe, melyet épen az ottani államférfiak szűkkeblűsége hagyott ennyire elfajulni. Ha azután a nagyhatalmak ezen reformtevékenysége sem fogja a lázadást végképen elfojtani, ennek eszközése majd a török fegyverekre bízatik s a portának megadatik azon erkölcsi támogatás, mely-lyel eddig csak részben bírt s mely nélkül a lázadás egyáltalán el nem fojtható.

A birtokrendezésről az erdélyi részekben.

Ajánlva az erdélyi-részi képviselők és a kereskedelem-, inar-, és földmívelés-ügyi miniszter figyelmébe az Erdélyi gazdasági egyet egy tagjától.

V.

Nem lehet tagadni, hogy a birtokviszonyok szabályozásának is meg van a jogi oldaluk, de azért egyáltalán nem tartozik az igazságügyi miniszter szakkörébe, hanem a földmívelési miniszternek kellene azt, jogászok és gazdák segítségével, szabályoznia.

Ez azonban nem történt; az egész ügyet tisztán jog-ügyletnek tekintették s legelőbb is a törvényszékeknek adták át, elfeledve, hogy az elintézendők ama tömege mellett, a melylyel már amugy is elhalmozottak a törvényszékek, kivált miután az előadók az urbéri ügyekre oly rendkívüli fukar módon állítottak be, az ily természetű perek leírása egyáltalán lehetetlené tétetett, nem is emlíve, hogy mily nagy költségek járnak ez ügyek törvénykezési ellátásával.

De a közigazgatási hatóságok is ép így alkalmatlanok volnának a birtokszabályozási ügyek elintézésére, a dolog itt is csak amugy mellesleg s nagy valószínűséggel nem is az ügy fontosságához mérve, láttatnék el.

Ehez képest elkerülhetlen szükségként mondható ki, hogy a különös miveletek végrehajtására különös közegek állítandók fel, — nem feledve, hogy a birtokviszonyok szabályozása sokkal nagyobbseerü reform, hogysem akármiféle hivatal csak mellékesen elintézhető. Ha a politikai hivatalokra bízók: némely vitás kérdésekre nézve csak még is törvénykezési eljárás válnék szükségessé: a mit csak még terhebb késlekedések s talán rőfös illetékeségi viták is követnének.

Azok a közbirtokosságok, melyek a legelők felosztásában, az erdei legeltetési jogok megszüntetésében sat. érdekelve vannak, igen sok községben nagyon szegény emberekből állanak, a kik talán nem is bírnák a törvényszékektől követelt előlegeket és költségeket hordozni, a tárgyalásoknál igen gyakran meg sem jelenhetnének, — ugy, hogy az ily perek a végetlenségbe nyulnak el, magok a törvényszékek sem bírnák, a legjobb akarat mellett is, előbbre-haladni, mi közben, különösen az erdők, mint mondók, rettenetes módon pusztulnak s minél nagyobb mértékben válik a perrendtartás mellett lehetővé, a pör húzása-halasztása: annál inkább igyekeznek az illető jogtalan élvezők a tarthatatlan állapotokat javukra kizsákmányolni.

E nyomorúságokat tehát oly eljárással kell elhárítani, a mely elejét veszi a

késleltetés lehetőségének is; továbbá egy oly alap teremendő, melyből a bírák napi-díjai előlegezhetők legyenek, hogy a tárgyalási költségek ne górdítsanak akadályokat az ügy ellátása elé. Ezt ki lehet vinni s ki fogjuk mutatni, miként, lehet az egész kérdést, czélszerűen megoldani s az egész költség-ügyet elintézni.

Az urbéri törvényszékek elhamarkodott s meg nem fontolt felosztása igen terhes közgazdasági hiba volt, a mely ugyancsak keserűen boszulta meg magát!

Nem lehet elég nyomatékosan hangsúlyoznunk, hogy az egész birtokszabályozási kérdés kiválólag közgazdasági természetű s ehhez képest csak is oly saját hivatalnokok által intézhető el, a kik jogerényes áttekintést hozhatnak s azokat heresztül is vihetik bármely irányban, — s mintán egy külön törvény fogott intézkedni a birtoktagosításról, és a mezői utak szabályozásáról s erre nézve a vitás és nem vitás esetekben való eljárást megfogta állapítani: azoknak a hatóságoknak, a melyek ez ügyeket elintézni hivatva lesznek, nemcsak bírákból, hanem oly közigazgatásilag képzett, szavazat-képes ülnökökből is kell állniok, kik vagy gazdasági tanultsággal, vagy — mint gyakorlati gazdák — oly szakértelemmel bírnák, hogy a földmívelési kérdésekben helyes ítéletet alkothassanak. Ezek az ülnökök mintegy személyesek lennének a földmívelési érdekeknek s így — valamint a kereskedelmi törvényszékekénél kereskedők is működnek, mint ülnökök, a birtokszabályozási hivataloknál is végre valahára, szószólói lehetnének a szakértő gazdák. S aztán, azok a viták, melyek az egész eljárásra nézve fölmerülnek, első sorban nem annyira jogi, mint gazdasági természetűek, s az eljárás, melyre rászorulnak, igen lényegesen különbözik a peres eljárástól. Az egész ügyet tehát nem kell felettebb a törvénykezési eljárás, hanem a gazdasági eljárással, arra kell törekedni, hogy a birtokszabályozási hivatalok közvetlenül intézkedhesse-nek minden irányban.

A szolgálmanyok stb. ügyében teendő fölvételeket, az ezirányú inquisitorius eljárást s általában az egész tárgyalást legsikeresebben — a több német államban is meglevő — szak-biztosok végeznék, kik tehát, mint egyesbírák és a birtokszabályozási hivatalok kiküldöttjei működneek s bizonyos végzéseket első fokulag hoznának. Előre is meg kellene szerelnünk e szak-biztosokat, őket a munkába vezetnünk és tovább képeznünk, s e munkák végeztével majd, mint közigazgatási tisztviselők jó szolgálatot tenehének.

Ha a tagosítási törvény meg lesz hozva és az eljárás meg lesz állapítva: a szakbiztosok az egész eljárásból vizsgálóat állának s ezek után lennének végleg alkalmazandók, mert a szakbiztosok még csak ezután képezendők s ezt is a gyakorlati utasítások vihetnék ki.

Nem szabad felednünk, hogy nem csak a nagybirtokosság, hanem főként a föld népének birtokviszonyai szabályozandók s ezért mindaz elhárítandó, a mi az eljárást költségessé, vagy szövevényessé tehetné.

A hivatalból történt eljárás már csak azért is jelentékeny biztosítékot nyújtana a föld népének, mivel a királyi hatóságok épen mindenki érdekét egykint képviselik s mivel az általános birtokszabályozás a birtokrészletek általános össze-visszaságát orvosolná: épen a királyi hivatalok lennének hivatva minden fél érdekeinek egyenlő védelmére.

Az eddigi tagosítások és elkülönítések azonban egyáltalán nem tekintettek közgazdasági szempontból; eddig mindig csak arról volt szó, hogy a nagy-birtokot kell tagosítani, a legelői szolgálmanyokat kell megváltani s az egykori földesur és alattvalói közti viszonyokat végérvényűleg el kell intézni s ehhez képest mindez eljárás egész folyamában, természetesen, mindig szemben állott a régi földesur s a régi jobbágy egymással.

Pedig a birtokszabályozás, a maga összességében tekintve, mint látók, nem

egyhé, mint egy nagy gazdasági reform; és szerint ez egész ügy elintézése az állam feladata és így *általában s hivatalból* is egy bizonyos időszak alatt teljesen keresztül viendő.

A földbirtokot, tekintve a jelen követelményeit, tekintve a föld mindenképpen biztosítandó szabad használhatóságát: általánosan kell szabályozni.

Arról van itt szó, hogy a birtokrésztetek összevisszaságát orvosolni kell s oly gazdaságilag helyes beosztásukat előidézni, a mely lehetővé tegye a föld szabad használatát, a mit pedig *valamennyi birtokos közreműködése nélkül el nem lehet érni* s épen azért annyi szüksegebb a tagosítást továbbra is *hivatalból* vinni keresztül, mivel a csatornázás, lecsapolás, mezei utak szabályozása és rendszeresítése elválaszthatatlan összefüggésben állanak s így csak szervezen egybehangzó törvények által intézhetők el. Így például akárminő törvény alkotottának a gazdasági czélokra fordítandó víz-használatról: csak holt betű maradna, mert olyan birtok-részteteknek, a melynek a mi határainkon előfordulnak, nem hogy folyam, de még patak-szabályozást sem lehet keresztül vinni.

Ha tehát a víz-jogról törvényt akarunk alkotni, hogy evel a földmivelésnek hasznát szerezzünk, a helyett, hogy kárt okozunk: már csak azért is el kell a tagosítást minél előbb és pedig a legkiterjedtebb mértékben, rendelni és keresztül is vinni.

Ép ily fontos, továbbá, a mezei utak hálózatának megteremtése a birtok-részteteknek és a hozzájuk férhetőségnek tekintetbe vételével, a mit egyáltalán nem lehet akár a többség, akár a kisebbség határozatától függővé tenni, mert minden egyes birtok-részlet tulajdonosának *meg van a természetes joga ahhoz, hogy birtok-résztetéhez juthasson* s aztán, a tagosítás célja — hogy minden birtokos a könnyű megművelésre alkalmas s lehetőleg egy tagban levő birtokot nyerjen — csak abban az esetben érhető el, ha már a tagosításról szóló törvényben meg lesz állapítva, hogy a mezei és vicinalis utak helyzetük és irányukra nézve *hivatalból* szabályozandók; az pedig tapasztalati tény, hogy semmi sem oly alkalmas a jó vicinalis út-hálózat keresztülvitetésére, mint a gyakorlatilag és jól véghezvitt tagosítások. Csak egyoldalulag a mezei utak szabályozását vinni keresztül, megint hiba volna, mert hisz később csak elkövetkeznék a tagosítás is és így csak két — talán nem is egybehangzó — munkát végeznünk, egy

— az Paczolya indítványa szerint módosítja a §-t. Az utolsó, 138-ik §-nál Helfy utal arra, hogy ime e törvényjavaslat, melyet a Bittó-miniszteriumtól a Deákör elfogadni s a házban keresztülvinni immár nem mert, most a Tisza-kormány főfelé való loyaltitásából törvényre lesz. Szende és Széll miniszterek Helfy állítását valótlannak mondják, a mennyiben e törvényjavaslatot a Bittó-kormány is beterjesztette, s a ház véderőbizottsága el is fogadta s hogy abázban keresztül nem vitetett, oka csak a ház s országgyűlés alakulásában beállt változás s azután az országgyűlés feloszlása okozta. Tanácsolják Helfynek, hogy óvakodjék ily modoru állításait tulvinni, mert azok végre a tömeg előtt is lejárják magukat. (Helyeslés.) — Simonyi E. kijelenti, hogy Helfy vette az értesülést s lehet, hogy tövedett benne, de azért nem érdemes úgy indignálódni, mert akármit akarnak is a miniszterek maguknak vindikálni, azt nem vindikálhatják, hogy következtetések voltak. — Csernatony szólni akar, de elnök nem engedi, mire ezek után az utolsó §. is elfogadtatván, a törvényjavaslat tárgyalása véget ért.

Tárgyalás alá vétetett ezután a 6-6-jóvedékről szóló törvényjavaslat, melyhez Orbán és Ráth szözltek s a vita más napra maradt.

— **A szabadelvű párt** decz. 14-diki értekezletén a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá. A miniszterelnök felkérte a párt tagjait, netalán létöző ellenvetéseik őszinte előadására, kijelentvén, hogy a tervezett keretbe lévén a kormány összes közigazgatási javaslatai beillesztve, a törvényjavaslat lényegéhez ragaszkodik, a részletekben azonban czélszerű módosításokhoz szivesen járul. — Az általános tárgyalás folytán felszólalások történtek a törvényjavaslat ellen, a tisztviselői kinevezés és rendszerének szempontjából, míg másfelől azért is megtámadtatott a törvényjavaslat, hogy megcsorbitja a megyei autonómia jogkört. Mindkét irányban felszólalt a törvényjavaslat védelmére a miniszterelnök s a pártján több tagja. Felszólalás történt még azon irányban is, hogy a városokban a tanács kombináltságok fel külön közigazgatási bizottság. Amiszterelnök kijelenti, hogy a közigazgatási bizottság felállítását a városokban is szükségesnek tartja, azonban egyes megnyugtató módosításokat elfogad. Az általános tárgyalást az értekezlet holnap folytatni fogja.

Magyar lapok számlája

legyen Toldy legméltóbb utódja az egyetemen? Ki lesz elég hivatott, kinek neve ad az egyetemnek akkora erkölcsi súlyt és tekintélyt, a mennyiben most egyszerre megfogytakozott? Magyarország egyetértő közvéleménye hatalmas szavával mondja ki a választ: Arany János. Arany, ki a nemzeti típusnak legpraegnansabb kifejezője. De minek a részletező bizonyítás? Hisz tudja az egész nemzet, hogy kicsoda Arany János; ismeri a kormány is, hogy mily nagy jelentőségű az egyetemre nézve az ő kinevezése. Nem is azért szól, hogy — ha megtörténik — e kinevezést a nemzet előtt kimagyarázza, hogy a kormányt a kinevezésre ösztönözzé, de szól azért, hogy Arany János elhatározására hasson. Az ő kinevezése, új fényt derítene az egyetemre, új irányt mutatna ki az ifjúságnak; a egy szebb jövőnek sejtelmével töltene el a nemzetet. Vele beöltöznék az egyetem bölcsészeti karának termeibe a lelkesedés ihlete, mely a rája hallgató ifjúságot eljegyezné a szép, jó és igaz hűveinek, a nemzet jövőbeli büszkeségeinek.

A „Pesti Napló“ azon véleményben van, hogy a magyar kormányak, mielőtt az osztrák kormányval az alkudozást ujabb megkezd, ki kell kötnie, hogy az osztrák-magyar vámszövetség megújításáról és a külállamokkal, a szövetség alapján kötendő szerződésekről csak fél évig terjedhessen az alku; ha ezen idő alatt a teljes megegyezés létre nem jön, akkor Magyarország a felmondási év II-dik felében csakis az önálló vámtérület alapján tárgyal Ausztriával és a külállamokkal kötendő szerződésekről. Ha ily kikötés nélkül bocsátkozik a magyar kormány ujabb alkudozásokba, akkor maga rontja le a hidat, a melyen át az önálló vámtérület egyetlen menekő terére vonulhat és megkötözött kezekkel áll az osztrák kormányval szemben.

A „Hon“ ugy találja, hogy a városok fejlődése szoros kapcsolatban van a kultura fejlődésével, és ennek terheit is első sorban ezek hordozzák. Így igen természetes, hogy a rendőrségi, egészségügyi és iskolai kiadások, minden város költségében azon arányban szaporodnak, melyben lakossága és forgalma növekszik. És ha Hamburg deficitjét kórházai okozák; ha London óriási összegeket fordít egészségügyi és középítészeti kiadásokra; ha

Páris szépítészeti czélokért adósságokra adósságokat halmozott: Budapest is büszkén mutathat iskolai kiadásai nagyságára. Ezekhez járul az önkormányzati teendők nagyobb részének átruházása. Mindezzel szemben a forgalomra és fogyasztásra terhes adókat vetni nem lehet, tehát egyenes adókhöz kell folyamodni; a mi mindenesetre elég okot ad arra, hogy a kötelezők és terhek beosztásában óvatosak legyünk. Mert a mi városaink aligha lesznek 20 év múlva abban a helyzetben, melyben a német városok, melyek közül 95 megkérdetvevén terhének súlya iránt, csak 13 találta azt nagynak.

A szász universitás ülései.

Nagy-Szeben, dec. 15.

Ülés kezdetén elnök jelenti, hogy Roth Frigyes nemzeti számvívó hivatali főnöknek makacs gyöngékedése miatt, annak ideiglenes nyugalmába helyezése tárgyában indítványt fog beterjeszteni.

Zehrer többet magával indítványt nyújt át az iparosokai ösztöndíjak kiszabása ügyében.

Az universitás ezen indítványt Dück ajánlata értelmében a hetes bizottsághoz utasítja, mely arról a jövő évi universitás elé fog véleményes jelentést terjeszteni. Történik ez pedig azért, mert elnök határozottan kijelenti, hogy az üléseket e hét végéig okvetlenül bezárra.

Elnök tudatja továbbá, hogy Shuller János indítványt nyújtott át, mely oda irányul, hogy a brassói és beszercei törvényhatósági bizottmányok évenként kimerítő jelentést terjesztsenek föl az universitáshoz, az ottani mezőgazdasági iskolák állapotáról.

Az universitás az oskola-bizottsághoz utasítja ezen indítványt.

Dück kérdést intéz az elnökhöz: miért nem említette föl a beérkezők között azon indítványt, melyet ő és a többi szász követek beterjesztettek az iránt, hogy az universitás hetes bizottságot küldjön ki, mely javaslatot fogjon készíteni, hogy mikép óvandó meg a királyföld törvényhatósági joga és egysége?

Elnök kijelenti, hogy a kormány két évvel ezelőtt körülírt és a képviselőház részéről helyeselt álláspontjához ragaszkodván, politikai vita tközésre alkalmat szolgáltató ezen indítvány tárgyalását meg nem engedheti.

Dück e nyilatkozattal nincs megelégedve és jelenti, hogy írásban tiltakozást fog beterjeszteni.

A többi szász követek fölállanak, annak jelöl, hogy a tiltakozáshoz ők is csatlakoznak.

Következik a közigazgatási alkünyzat tárgyalása.

A nemzeti főpénztár rendes és rendkívüli bevételeit az universitás 140,106 forint 83 krajczárban, a hébírák pénztára rendes és rendkívüli bevételeit 41,827 forint 24 krban állapítja meg.

A két pénztár rendes és rendkívüli kiadások főszáma megállapítását az universitás néhány kapcsolatos tárgy ellátása utánra halasztja.

Schneider Károly egyetemi jegyző számokkal mutatja ki, hogy alaptalan egy itteni német lapnak azon állítása, hogy, az 1876 évi előirányzat 22,000 frtnyi hiányt fog eredményezni.

Zai jelentést teszen a pénzügyi bizottság részéről, a nagyszzebeni vasut-consortium azon kéréséről, hogy az universitás a verostonyi vasutvonalat anyagilag és erkölcsiileg támogatassa.

Az universitás elvileg kijelenti, hogy a nevezett consortiumot anyagkészséggel segíyezni kívánja; hogy a vasutépítéshez szükséges földet, a mennyiben ez a hébírák tulajdona, ingyen átengedi; a favágatást a hébírák erdősegeiben szintén megengedi azon föltételek mellett, a melyeket a kiküldött egyetem a talmácsi erdőszhivatalnak a teljes universitás által jóváhagyandó javaslata alapján, a consortiummal ki fog kötni; továbbá, hogy a vasutvonal érdekében föliratot fog terjeszteni a közlekedési miniszteriumhoz, és elvlegre, hogy késpénzt nevezett vasutvonal létesítésére nem ir alá.

Szegesvári Wohl József Albert kérését újabb kölcsön tárgyában, az universitás elveti, ugyszintén annak további kérését is, hogy az universitás szüntesse be az ellene indított keresetet a korábbi kölcsön után fenmaradtó hátrálékos törlesztési részletek fölhatja végett.

Pellion indítványára az universitás elutasítja Kunker Márton és Porges Adolf számvető hivatali díjnyok kérését napi díjak javításá, illetőleg pénzszegély megszavazása végett.

A beszercei ágostai egyházközség presbyteriuma folyamodik segélypénzért, hogy az ottani gymnasiumnál a magyar nyelv tanítót fizethesse.

Pomarius előadó a pénzügyi bizottság részéről a kérésnek a hetes bizottsághoz utasítását indítványozza.

Pildner Károly a kérés elvetését indítványozza.

Pildner mellett Hania és Macelariu szözlnek fel.

Az universitás Pildner indítványát fogadja el.

Dr. Racuciu Demeter a román követek nevében kimerítő indokolás előrebocsátása után a következő határozati javaslatot terjeszti be:

1. Az universitás semmisítse meg és érvénytelennek nyilatkoztassa ki az 1850 évben augusztus 22-dikén 1280 sz. a, hozott azon határozatot, melylyel egy millió forint kizárólag szászfelekezeti iskolák javadalmazására lett megszavazva;

2. ezen megsemmisítő határozatot az universitás külön fölirattal terjessze föl a m. kir. belügyminiszter ur ó nagyméltóságához, oly kéressel, hogy a megsemmisítő határozatnak megerősítését legfelsőbb helyen kieszközölni méltóztassék;

3. az universitás az 1850 évben megszavazott iskolai javadalmazást az 1875/6-diki tanév végével beszüntetvén, erről az erdélyrészi ágostai egyházmegeiei igazgató főtanácsot értesítse;

4. az universitás a kiküldött egyetemet utasítsa, hogy a jövő universitás összejövetelég javaslatot készítsen és terjesszen elé az iránt, hogy miként lehessen valamennyi felekezeti iskolát a királyföldön az 1868-évi 38. és 53. törvényczikkéi értelmében, említett hitfelekezetek művelődési szükségének és tulajdonjogiégyeinek megfelelőleg javadalmazni.

Elnök igéri, hogy a beterjesztett határozati javaslatot szokott módon iktató jegyzőkönyvre vezettetni és tárgyalatása módjáról véleményét nyilvánítani fogja.

Jövő ülés holnap.

Erdélyi echo.

XV.

Előkészület az összeesküvésre Dimon Zsuzsánnával.

(Vége)

U. I. Kedves Zsuzsi néni! Tudja-e, hogy egy kicsit negnehezteltem azt, hogy közelebbi levelében a sillabizálást oly értelemben emlegeti, mintha én annak volnék pártolója. . . . Holott minden olyan paedagogus, a ki csak a képezdében egy félig-meddig beiratta magát s azonnal oly auctoritással lép fel, mint azon kocsis vagy béres, ki kezét csapván a torborzókál, még csak egy boldogtalan ócska csákót nyomtak fejére s azzal booskorban és harisnyában ügyeleg, de azért mégis vitéz urnak hivatta magát, pedig csak ezután tanulja meg a rendbe állásra szükséges vezény-szókat, hogy t. i. *szülés lábad! szülés lábad!* tehát mondom még az ilyen paedagogusok is tudják azt, hogy minden gyermek örömeitől cselekszik akármit, mintsem összedugott közel gondolkozzék valamely elvont tárgyról.

Következésképen az irva-tanítás czélszerűbb az abstract magyarázatoknál. Sőt a nyomtatás feltalálása előtt nem is volt más módszer, csak az irva-tanítás. Aztán én, engedjen meg édes Zsuzsinéni, nem is az irva-tanításról szözlottam közelebről, hanem az ítem módszer és irva-olvasatásról. Mit tehettem én, ha a betűszedő elrontotta. Akármilyen legyen pedig az ítem-módszer, mindig irva olvasás annak a következménye, ha nem mögyorófa veszővel rendezük is. Itt hát nem én hibáztam, hanem a betűszedő, de azért a csokoládás nem fog elmaradni; ha előbb nem, hát majd a farsangon, midőn az ifjak táncolnak, épen jó lesz a betűk lényege felett csokoládunk.

Aztán egy kissé rosszul esett még az is, hogy az iskolai takaréki pénztárokról kibeszélte, hogy ezáltal megannyi apró tolvajcsekkakat nevelünk a gyermekekből, miután a gyermeknek nincs keresménye, hanem vagy a nagy mamától, vagy a nagy tatától kell néhány krt kunyorálnia vagy pedig elesnie a hol találja. És a zsebpénzzel bővölködők előbb ugyan az inyet csiklandozó nyálcsókákra költik pénzöket, de aztán az erkölcs rontó helyeket is igen felkeresik. — Vagy, ha már édes Zsusi néni ez ügybe belé mártotta kezét, együttall mondia volna meg a Nemzet gazdasági Egyletnek, hogy nem az iskolai takaréki pénztárak segítésének a defeciten, mint inkább az, ha kimondaná Széll Kálmán, hogy egész Magyarország egy nagy takaréki pénztár s a hivatalnokok a részvényesek, de csak annyi lehet az osztalék a mennyit a forgalom behoz.

Következésképen valamint a mult években kérelmeztek a drágasági pótlékot: úgy most kérelmezhetik, ha tetszik, az olescságilevonást. Egyébiránt akár kérelmezik akár nem, csak annyi lehet a fizetés, akárm mondanai az osztalék, a mennyit a jövedelem megbír s punctum.

A Kelet idei 256-ik száma hirdetések között ez áll: Az ősi évadra ajánljuk minden nemű selyem szöveteket, bársonyokat stb. Budapest Hatvani utca 2-ik szám.

Erre azt kérdezte egy dési csizmadia: Vajjon miféle éhes vad állatok lehetnek

azok, melyek számára ezelt a selyem és bársony ruhákat árulják. A nek pedig ezt felelte: kétségkívül a Nyelr munkatársai, az az: hogy azok tudnak megmondani.

A Kelet 282-ik számban egy bécsi kereskedő Maria hilferstrasse 2 sz. már okosabban hirdet, mert csak enny ír: Az évadra! Váson és divattárakat. Elég ebből ennyi.

Hát azt nem vette ész Zsuzsinéni, hogy Pesten a képviselőház Dentonogrei most már a cultur és modern szöket n a constallják oly gyakran, mint a mult éven. Nem bizony, mert az adó-felemlés áll szönnyegeen. Be jól tenné Széll Kálmán, ha rosszul készült uj szókra is adott volna! Iszen ez ugy is a leghitványabb fényűzészik, tehát megérdemelné.

En részemről, ha pénzügyminiszter lennék, a rossz hírlapi cikkekkel s mind meg befundoltatnám.

Bezzeg volna mit fizess csizmadia messter, Módi György.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, 175. decz. 16.

A franciaia nemzetgyűlés nagy senatörválasztó actusa a napnak ékes mozzanata. Eddig három nap eredménye meretes. E szerint megválasztották a köztársasági névsorából 29, a conservativokébol 3 ta A megválasztottak közt hét legitimista va s a köztársasági diadala csak ugy létesíthetett, hogy a párt Chambord gróf hűveivel szövetkezett. A szövetséget Larochette legitimista izta létre s tegnapelőtt nyilt levélben védelme even tettét. A levél rendkívül élesen neki egy a jobbkozépek vagyis az orleanista tödeknek. Larochette makijelenté, hogy jobbszereteti a köztársaságakat, a nyilt ellenségeket mint a jobbkozépet, e titkos ellenséget. A bkközép vezetői annak idején a baloldallal egyesültek, hogy a legitim monarchia visszaállítását megakadályozzák s a köztársaságot megépítsék.

Most viszont Larochette u azért szövetekezett a baloldallal, hogy a jobbkozép vezetői a senatusba ne jussanak s ott ményüket ne valósíthassák. Larochette ur ige hevesen kikel ama férfiak ellen, a kik Franciaországot annak idején a király és most szövetségesség ellenére kormányozzák, s folyton juliusi monarchiát akarják visszaállítani.

A szövetség olyan föltételle jött létre, hogy a köztársaságiak a magol lajstromába Larochette urat, s tiz társát fölvezik, míg viszont a legitimisták a köztársaság névsora szavaznak. Különbön ugy látszik, hogy a legitimisták egy része nem fogadta el a szövetséget. Így például Laroche-Jacquelin arquis tiltakozott az ellen, hogy nevét a baloldali lajstromba fölvezték.

Mindazon által a baloldala Chambord gróf pártjának segítségével a m; hátralevő választásokban is kétségkívül adalmaskodni fog.

Az eddigi eredmény, mely Buffet és Broglie urakra, valamint az orleanista roppant verességet képviselő, óriási és legjobbnyre örvendetes sensatiót keltett és sol mindenféle combinatióra nyújtott alkalmat. gy például azt beszélték, hogy a kormány le kar köszönni, mely hirt most határozottan mentálják. Valószínűbb az, hogy Buffet ur a választások befejezése után a bizalmi kérdést tarja fölvetni. Azt is beszélik s a párt lapi is megerősítik, hogy a jobbkozép ujra aúdozásokat kezdett a balközéppel. Mindeneset elkésett vele.

Don Carlos a sok kiontott ér daczára, melyért felelős, mindinkább korus figurává süljed. A „Times“ szerint Salis tábornokot hadi törvényszékével: rangja s Alpens grófi címe elvesztésére, továbbá név évi, egy afrikai várbán töltendő fogságira ítétette amaz időtől számítva, midőn a don Carlos ügye végleges diadalát ünnepli. Addig fogoly a durangói várbán marad elzárva. Carl ur egy uttal levelet intézett a seo-de urge püspökhöz s azzal biztatja őt, hogy neomsa ra fegyveres kézzel szabadjtja ki sanyar helyzetéből.

Mint Bécsből jelentik, Noviko ur, az ottani orosz nagykövet, tegnap nyitotta át Gorcsakow herczeg választjegyzékét az reformtervet illetőleg, melyeket András Gyula gróf Törökország számára kidolgozott.

Kaljevics s zerb miniszterelnök s belügyér körendeletilig tudatta a hatókkal, hogy Belgrádban communista összeesküvés nyomába jöttek, s hogy az ottani hittöményi intézet növendékei három s zerb comunista lappal összekötöttesben állanak. A kornny ez üzemek szemmel tartására utasítja a hatóságokat.

Ismét válasz az ismételt könyvismertetésre.

Bekülvén Abc-és könyvismerteti bírálatára vonatkozó szövegeket, feltevéteket magyar szótárunka azon reményével, hogy egyelőre nélkülözhetni fogjuk, — de nem sokára a „Kelet” 275-ik számában ugyanazon könyvismertetővel találkozunk, újból kénteleuittettünk könyvthezába nyulni s szótárunkat elévére, olvasó könyvünk bírálatára vonatkozó észrevételeinknek orát megkezdeni.

Előreocsátva, hogy szíves könyvismertetőnk bírála inkább szójátéknak, mind valódi könyvismertetésnek minősíthető, nagyon sajnáljuk, hogy oly hevesen kezd hozzá, mintha az egész elkeresésként megjeleneit akarná, ugy annyira hogy túlzó buzgalmaiban még könyvismertését nevünk elmasításával kezdi meg. — Vjjon ki jogosította könyvismertetőket arra, hogy még nevünkön is könyvkedve szerint y változtatásokat tegyen? vagy talán ennél s dacoromanismusra akadt éles szeme? — Mi baja van valakinek nevünkkel, és miocoda jogigénnyel változtathat könyvismertetőt azo? — Avagy ezt is ajánlani akarja az illetékesek figyelmébe?

Nagyo családok könyvismertetőnk, ha azt hiszi, hogy y rendkívüli szájakodással, egyszerű szolgátoit tesz közös hazáknak. Ez irányu buzgalmaiban nem is talál már régóta ismert szótárban elegendő szavakat, melyeket képzelt acoromán ellenét amugy igazán megtámadhassa és bizonyítsa be a könyvünkben oly mtersegesen felfedezett dacoromán iránt.

Igy hát könyvismertetőnk ábrándús szeme olvas könyvünkben is egy „olyan dacoromán ányu és annyi hamis állítás-sal” tele ckkre akadt, miszerint csodálkoznia kell, így Pavel püspök ő méltósága székhelyén ő firmája alatt egy olvasókönyvbe olyan cikket éthetett fel. — Mire való még püspök ur ő méltósága nevét is könyvismertetésében előzni? Hisz a midőn könyveink elsőkiadására észülték, püspökségünk üresedésben levén, azakkori egyházmegyei kormányzat a már hunyt Makedo Popu káptalani helyökre volbizva. Lám mily méltatlan könyvismertetéssel leti püspök ur ő méltósága nevét! No de könyvismertető, ki oly magas hangon szokott beszélni, mintha hazánkban nem is lehetne más gy hazafi, ez is jogosan megteheti. Lássu tehát mily veszélyes lehet az „a dacoromán ányu hamis állításai”, és hazugsággal” te cikkt, hogy félünk — de más-különbön más derék — könyvismertetőnköt oly kimondhatlanul megjeltesse.

Minde előtt azt kell megjegyeznünk, hogy, noha vasó könyvünk első rendben a népisoklak számára van összeállítva, tekintetel mégis arra hogy az oláh — gör. kath. felekezeti iskolá pénzalapjai senkitől sem segítvék s a szülő nagyobb részt szegények, több könyvek beszűzésére szükségeltető pénzösszeggel nem rendelkezhetnek, — olvasó könyvünköt aképpen áítottuk össze, hogy ez nem csak az egy — hmem a két, s szükség idejében három alosztály népisoklakban is, — sőt némi tekintetben mennyiben t. i. az oktatási törvényekkel megfelelhette, még a hat alosztályu iskolában is használható legyen.

Ime jó ram, e körülménynek s nem dacoromán frányak tulajdoníthatni, hogy olvasókönyveinkben cissé nagyobb terjedelmű cikkek is akadított. — Nem azért szokták felrakni az asztla többféle étel- és itallal, hogy a vendégek az mind elfogyassák, hanem mindenki csakannyit egyék a mennyi kell; s azért nem székség, hogy az olvasókönyvünkben levő cikket „Traianu utódjai” álfától o-mega-ig mind regnáljuk.

Nem tetsk könyvismertetőnknek, hogy a historia Decell és Traiánnal kedődik — és rendszeren mind Balázsfalván végződik, — meny-nyi szemuszás okozhat az az átkozott Balázsfalva jószívú könyvismertetőnknek! De miért is fél annyitólle, hisz a mint mondá, első könyvismertetésben, van ám külön város is mint Balázsfalva.

Térjünk vissza, hires könyvismertetőse szövegére s látnk mily kimerítő ábrándozással festi le a dacoromán irányt benne! — Szeretnők tudni, vajon mit ért könyvismertetőnk a dacoromanismu-s és dacoromán irány alatt? veszedeles csodamadar lehet az! — Mi, kik dacorománnyal vadtoltunk, a miért — ámbár összetett szóval — de egyszerűen dacorománoknak nevezetünk — megvallya tudatlanságukat — szópustá értelmén kívül más magyarázattal, ájaldom! — nem szolgálhatunk. — Ezt külön maga könyvismertetőnk is megértette: „az azért, mert itt feküdt a régi Dacia” — könyvismertető szavai.

Ösodálatoan forog a sors kereké! A mig az előbbi időktől mások által dacoromán névvel nevezettük, mi magunk az oláhok, — legalább egyén véleményünk szerint — roszszaltuk és nem igen szerettük, mert észrevettük, hogy azok, kik minket dacoromán névvel nevezne inkább ferde, sőt talán gúnyértelmei akarne adni a szónak; mások pedig ezen

elnevezés által azt asarták, elhitetni a világgal, hogy az oláhok a dákok maradékai: most ellenben, miután mi magunk is e névvel kezdetük magunkat nevezni, azért persze — „mert itt feküdt a régi Dacia”, azok, a kik e megnevezést csak álértelemben akarták reánk alkalmazni, (mostan, mondom) zokon veszik, de nem csak nem szeretik, mint könyvismertetőnk is, hanem avval akarnak vádolni, hogy ezen elnevezést használva, egy Dacoromániának akarunk alakot vetni. — És hol van ezen ábrándnak sok betegé? mint könyvismertetőnk mondja éppen Magyarországhban, hol a magyarok többsége, hatalma, értelmisége, szóval minden tekintetben az oláhokkal szemben majd nem hasonlíthatlan.

Nevetséges dolog ez jó uram, egy egyszerű ártatlan elnevezésből ily ábrándos eszme létesüléséről is álmodni, de még akkor is nevétséges volna, ha valamely józan gondolkozású oláh embernek eszében is forogna ily álomországi alaptalanság.

Bizon mindenki jobb szolgálatot tehetne a közjónak, ha a népek és édes hazája boldogítását szem előtt tartva egyesült erővel oda működnek, hogy a kölcsönös egyetértés mind inkább gyarapodjék, és nem alaptalan vádakkal, hanem méltányos hazafias előzékenységgel viseltetnék egymás iránt.

Ezekre, — előre tudjuk — azt fogja válaszolni szíves könyvismertetőnk, hogy más képen írunk most, s egyebbet írtunk könyvünkben. —

Állapodjunk meg kissé az őszinteség terén, legyünk nyíltkeblűek, mint illik derék hazafioz. —

Ha könyvünkben valami olyast is írhatunk volna, mi csak ugyan könyvismertetőnk éles szemében úgy tűnhetnék fel, mint a közjó, a hazával és ennek alkotmányával ellenkező, — dato sed non concessio, — azon csakis oly hazafiak akadhatnának meg, kik inkább félnek az árnyéktól, mint magától a tárgytól, mely a napfényuél árnyékot szokott vetni; amiatt jó uram csak oly hazafiaknak volna okuk gyanuszkodni, kik a régi idők történelmi valóságának még árnyékát sem akarják elismerni. —

Azon meggyőződéssel, hogy e rövid észrevételeink rendjén eléggé bebizonyítottuk a dacoromanismus féle vádakk alaptalanságát, befejezzük szerényes egész nyíltsággal tett észrevételeinket azon megjegyzéssel, hogy könyvünk ismertetésében sok olyan részletes pont fordul elő, melyre látszólag nem is feleltünk volna. Elmellőztük ezeket azért, mert véleményünk szerint azok természete jelen feladatunk körén tul esnek s azokat jelenleg érinteni nem jelentene egyebet, mint a régi eléggé ismert notát elolról kezdeni.

Befejezve tehát ezen észrevételeinket is, felkérjük igen tisztelt szerkesztő urat, szíveskedjék becses lapjában ezeket is közrebocsátani. Papiu János, az olvasó-könyv szerzője.*)

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapestben december 16. 10. ó. — p. d. e.

Érkezett, december 16. 11. ó. — p. d. e.

Tegnap Tisza Kálmán rendkívüli tetszés közt hazafias erélylyel választott Miletics Interpellatiojára a tót matica felosztására ügyében; kijelentette, hogy minden hasonló intézetet feloszlatand. A szabadelvű párt értekezlete még a közigazgatási javaslatot vitatja.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, decz. 16. 1875.

— **A városi bizottság** tegnap délután tartott ülésében letárgyalta a költségvetés hátralevő részét, két függőben hagyott pont kivételével, melyet ma délután fog elintézni. Megszavazta a dologházi bevételeket 417 frt. 55 krral s a kiadásokat 2025 frttal; a kincstári bor és husfogasztási adó bevételeit 44.169 frt 30 krral; s a kiadásokat 46.718 frt. 61 krral; a kaszármái bevételeket 33.566 frt 4 krral, s a kiadásokat 39.385 frt. 37 krral; szegényekháza bevételeit 5162 frt 44 krral; s kiadásait 5162 frt 44 krral. Továbbá minthogy a torna-vívoda egylet az állami segély apadásá folytán, a részjegyek után járó kamatot az 1875-ik évre fizetni nem képes, s a város a kamatbiztosítást magára vállalta, a szelvények beváltásának pótlására az egylet választmánya által kért 1100 frt. a költségvetésbe felvettették. A Szász D. által tett azon határozati javaslat, hogy az 1868: 38 t. cz. 35-ik cikkelye értelmében, népoktatási czélokra az egyesenyő 5%-je rovassék ki, a szakosztály véleménye értelmében, akként nyert megoldást, hogy a cigányosori és fellegvár-alji elemi iskolai tanítók fizetéseire, ugy iskolai helyiségek béreire feltett 2400 frt. töröltetett, s ez összeg helyé-

*) Papiu ur e második válaszára ismét csak azt mondhatnók, a mit előbbi cikkére már elmondánk, reméljük azonban t. könyvismertetőnk szólni fog helyettünk is. Szerk.

be 6000 frt vétetett fel, ily czim alatt: „népoktatási czélokra.” — Végül Nagy Lajos indítványa folytán utasította a bizottsági tanácsot, hogy a közvágóhíd építésére vonatkozó iratokat eldöntés végett a legközelebbi gyűlés alkalmával mutassa be.

— **Kletzer Feri** gordonka-művész hangversenye tegnap a színházban válogatott műértő közönség előtt folyt le. Hazánkfia kitűnő gordonka-játéka nem ösmertlen a kolozsvári közönség előtt, mely épen ennélfogva kétszeres szívélyességgel fogadta régi ismerőst. Lindner „Hangversenyművét”, Donizetti „Don Sebastian”-jából a „Romance”-ot, Schumanntól egy „Ábrándot” és „Bölcső dalt”, végre saját compositiói közül „A szép creolnó” ind. népdalt és „Ázsiai táncokat” adta elő Kletzer ur az ő gyönyörű szép, biztos technikájú és érzézteljes játékkal, melynek művészetét csak a hangszer alapos mivélő tudnak kellőleg méltányolni, csodálni. Kletzer ur gordonkajátékát Bogáthi Eliz k. a. kísérte zongorán, de egy önálló darabbal is résztvett a hangversenyben: mesterének, Lisztnek ismeretes „Magyar rhapsodiáját” játszotta teljes bravourral s oly erővel és biztonsággal, amilyent csak egy kitűnő maestro tehetséges tanítványtól várhatni. Végre Kletzernek Grey Valeria asszony szavalta Tóth Endre „A három madár” című költeményét, még pedig oly idegenszerű hangsúlyzással s kiejtéssel, mely tanusítás, hogy meny nyit kellett Kletzerné asszonynak fáradsnia, míg idegen létre a magyar nyelvet annyira is el-sajátíthatá. Minden esetre örvendünk, a sympathiának, mely Kletzerné asszonynak nyelvűnk megtanulását sugalta. De nem követünk el udvariatságot, ha szavallatról hallgatunk, miután még a legkezdetleesebb kellék fölött a helyes kiejtés és hangsúly felett sem rendelkezik. A hangversenyt Zaitz csinos operettje a „Matrózok a földéltre” követte, meglehetősen jó előadásban.

— **Az állami tanítóképezdénék** tegnap kedves délutánja, illetőleg estéje volt. Az intézet önképzőköre csinos hangversenyt rendezett előkénék, Kozma Józsefné, Gesztessy Etelka igazgatónőnek névnappja alkalmából. Borosnyai Póli k. a. üdvözlöte, a karénekek, Hermann Terka, Jakab Juliska, Bárány Róza és Butyka Vilma kisasszonynak szavatai, Pataky Gabriella k. a. szép magán-dala „Traviata”-ból sleg-főképp Popini Emilia és Stöger Adéle kisasszonyok egész bravourral előadták négykezű zongora-darabja Erkel „Bánk bán”-jából egy-ről egyig oly részletek voltak, melyeket a csak bizalmas ismerősből állott vendég-sereg egész élvezettel hallgatott végig.

— **Színházunkban** holnap kerül először színre a „Jóslak”, Csiky Gergely 100 arannyal jutalmazott vigjátéka. E darabról annyi különböző nézet és kritika forog fenn pro et contra, hogy közönségünk egész kíváncsisággal várhatja az előadást.

— **Kolozs megye évi rendes közgyűlése** holnap délelőtt vendi kezdetét. Ugy tudjuk: hogy a tárgysorozat elég fontos és elég hosszú arra, hogy a gyűlések iránti érdeket ébren tartsa.

— **A Victoria** igazgatóságától vesszük az értesülést, hogy a lapunk tegnapi számában közölt azon hír, mintha a „Victoria” igazgatósága Budapestre helyeztetnék át, minden alapot nélkülöz. Mi megbiztunk a forrás tisztaságában, honnan e hirt vettük, ugy lát-szik azonban, hogy most is csak néhány magyarországi részvényes jámbor ohajtását fejezi ki az.

— **Megjelent** és beküldetett „A méter- és régi mértékek könnyven ért-hető átszámítása” írta Bányai L. Károly. A méter-mértékekre vonatkozó részleteken kívül a füzetke tele van fölöttéérdekes életrajzi adatokkal, illatszerészeti, szájb-öblészeti és bajuszpódrészeti vívmányokkal, sőt a szerző belmonostor-utczai házának megszólamlásig hű fotográfiájával, melyek természetesen egészen nélkülözhetlenek a méter-rendszer gyakorlati megértésében. Ugy halljuk: hogy a füzetke, sokoldalú érényei miatt, nagy kelendőségnek örvend.

— **Dr. Ratiu János** urtól a következő sorokat vettük: „Tisztelt szerkesztő ur! A „Kelet” folyó hó 14-ről, 285-dik szám alatt kelt „Népesalók és lázítók” című cikkére, mely egy „B. B.”-vel jelzett lapból iratik átvettnek és a melyben ugy én, mint a tölgyesi gr. catholikus lelkész Dobreaun Mihály a leg-gazságtalanabb vádakkal halmoztatunk el, sietek ezennel a tévutra vezetett t. szerkesztőség és t. olvasóközönség felvilágosítása végett s magam iránti kötelességemből kifolyólag ez uttal annyit kinyilatkoztatni, hogy jöllehet én, mint ügyvéd Tölgyes és más szomszéd helyiségekben is számos pereket folytatók, de az ellenem azon cikkben szórt lázítás és csalási vádak nem egyebek, mint a legigazságtalanabb s legalaptalanabb ráfogások, ferdtések, rosz akaratú rágalmazások, melyek hogy valóban ilyenek, azt bővebben fogom kimutatni épen a nyilvánosság útján előre is azon reményben lévén, hogy a t. szerk. ur, teendő azon nyi-

latkozatomnak is becses lapjában tört lesz szíves engedni.*) Kolozsvárt decz. 12. Dr. Ratiu János.

— **Biró Géza** sárospataki gazdatiszt e hó 5-én váltott jegyet Walter Ida urhölgyel, Walter Lajos ur, k.-monostori magyar királyi gazdasági tanintézet tanárának bájos leányával. Mint értesülünk, esküvőjük február hó 22-én fog megtartatni. — Szerencsét kívánunk hozzá!

— **Pályázat.** A brassói r. k. főgymnasiumnál egy tanári állomás, melyhez évi 600 forint fizetés és 100 ft szálláspénz van költe, üresedésbe jöven, — ezen tanári állomás betöltésére nézve ezennel pályázat nyitattik. Ennélfogva pályázni szándékozik felsőlittantnak, hogy az erdélyi püspök Dr. Fogarasi Mihály ur ő nagyméltóságához K.-Fehérvárra címzett folyamodványait — kellő okmányokkal felszerelve, — ha már alkalmazásban lennének, ille-tő előjárások után, — különben pedig közvetlen erdélyi püspök ő méltóságához ezen hirdetés a lapokban megjelenés napjától számítandó 14 napok alatt küldjék be. Kelt az erdélyi r. k. igazgatótanács 1875-ki Decembris 7-ik napján tartott üléséből.

— **A m.-vásárhelyi** dalkör által rendezett sétahangverseny e hó 11-én részben igen jól, részben gyengén sikerült. Sikerült részét, a dalkör és a zenekedvelők egyletének szabatos öszhangzó éneke és zenéje, a szép közönség jó hangulata tette, — azonban a pénztár a költségek fedezésével üresen maradt. Gyakran tett már kísérletet, mind a dalkör, mind a zenekedvelők egylete, hogy jövedelmező, kedélyes mulatságot rendezzen; a kedélyesség megvolt ugyan, de a jövedelem igen csekély volt.

— **A szennyess hírvény A xentyét** a szászvárosi kerület oláhsága képviselőnek választotta, ki a megbízatást, bir szerint elfogadta. Az „Ellenőr” ez alkalomból következőleg ír: „Axentyét képviselőjének választotta meg a szászvárosi kerület oláhsága, Apponyi Albert gróf ellen. Axente a magyar parlamentben! Ez az ember, kinek nevén több az átok, mint életében a pillanat; ez az ember, kinek kezén még most is párolog az áldozatok vére; ez az ember, kinek 48—49-iki néptri-buszága elhervaszította a Horák és Klosszák babérait; ez az ember magyar országos képviselő. Felháborodás és undor fog el. S kétszeresen igaz sajnálkozásunk Apponyi Albert gróf fölött, hogy egy ilyen ember ellenében bukott meg. De kétszeres a sajnálkozásunk a magyar törvényhozó testület fölött is, mely Apponyi Albertben Axentyét cserél. Reméljük azonban, hogy Magyarország minden parlamenti pártja visszautasítja a szolidaritást ez emberrel, s visszautasítja a képviselőnek mindeu tagja, a választásokon azon mértékeig, hogy ne legyen a ki ez emberrel egy padon, egy teremben szor ülni ne átaljon. A megvetés és utálat feljazzi itelete, mely a Dobránszkyak kiűzése a törvényhozás szentélyéből, elég erős még az Axentyékkal is éreztetni kitűlő hatalmat”. Teljesen osztjuk az „Ellenőr” méltó fölháborodását, de kissé tán korainak tartjuk aggodalmait, mert fölne-m tehetjük az erdélyi románságról: hogy a kimondott passzívitas teréről ily véreskezű, átkozott hírvény egyúnnel ak arnának ez aktivitás terére lépni. Teljesen hisszük: hogy a románság jó-zanabb része vissza fogja dobni az embert, ki minden pártunk, minden nemzetiségnek csak szé-gyenyére lehet s kit — mi is szentül hisszük az „Ellenőr”-rel együtt — a magyar képviselő-ház bizonyára indignatioval fogna visszautasítani, ha ugyan maga elég szemérmetlen lenne a képviselőfőlisztes állást saját nevével beszeny-nyezni.

— **Toldy Ferencz.** Azon fájdalom kö-zepett, melyet elhunyt jelesünk felett az ország érez, némi örömrünk szolgálhat, hogy fájdalom nem egyedül viseljük, hanem osztozik abban velünk a külföld is. Mint táviratilag jelenik, Velence tudományos intézetei elhatá-rozták, miszerint képviseltetik magukat Toldy temetésénél. Képviselőül az akadémia elnökét kérték fel, s egyszerűsármind legmelyebb sajnálko-zásukat fejezték ki Magyarország ezen példhatlan vesztesége felett. Az ide vonatkozólag gr. Lónyay Menyhérthez intézett táviratok magyarul következők: „A velencei „Tudományok, i-rodalom és szépirodalom intézete” részt vesz a magyar nemzetnek élénk fájdalomán Toldy Ferencznek sajnos elveszte fölött és kéri Excel-lenciát az „Istituto Veneto”-nak képviselő-sére a temetésénél. Bizio, titkár.” „A Muzeo Civico,” az Archivio Generale” és a „Biblioteca Marciana” legmelyebb részvétüket fejezik ki a súlyos csapás felett, a mely a magyar nem-zeti tudományosságot és irodalmat érte az örök-ké halhatatlan Toldy Ferencz halála által. A velencei „Ataeno” képviselője kíván lenni Toldy Ferencz temetésén és eme képviseltetésre Nagy-méltóságodat kéri fel. La Vezzi, elnök.

— **Két női szörnyeteg.** Egervölgyön egy fiatal házaspár rosz viszonyban állt egy-

mással, ugyannyira, hogy esküvőjük után nem-sokára szétváltak. A dolog azonban ezzel nem ért véget. Mint a „P. N.”-nak írják, a férj f. hó 9-ikén este felkereste rég látott hitvesét, ki-től az ablakon át bebocsátást kért. Felesége anyjával s gyermekekkel volt bent: tanakodni keztek mit tegyenek, azonban a szörnyetnek hangjából kivénv azt, hogy kissé ittas, ütőesz-közökkel fölfegyverkezve ajtót nyitottak, a be-léptől útni kezdtek, ki a nemvárt ilynemű fo-gadtatástól visszariadva, az utcára menekült, de a két nekidühödött asszony s egy, még a-lig 10—12 éves fiutestvér oda is üldözték a szerencsétlen embert s mire a még fennlevő szomszédok észrevették és oda siettek, már agyon verték áldozatukat. Így fejezte be az életerős, 31 éves férfi bologtalan életét. A két ször-nyeteg börtönben várja méltó büntetését.

— **Kedvezmény a némethirlapok-nak.** A német birodalom hirlapjai jövő január 1-től kezdve a számukra állami távirda-állomásokon éjjel feladott sürgönyökért csak fél-díjat fognak fizetni. Elképzelhető, mennyiben fogja ez előmozdítani az események gyors és részletes ismertetését. Megjegyezzük egyúttal, hogy a „Times”, melynek London és Páris kö-zött már eddig is magán távirda vonala volt, hasonlóképen London és Berlin között is külön vonalat vett bérbe.

— **Szép eredmény.** A hernalsi tiszt-leányképző intézet bővítése ezéjából Királyné ő felsége által kezdeményezett gyűjtésből eddig 121,264 frt 13 kr, s 5400 frt értékű kötvény folyt be.

CSARNOK.

A bolondokról általában.

(Folytatás.)

A bolondok olyan boldogok, mint a gyer-mekek, játékaik mellett, mint a fiu, ha kato-násdit játszik, avagy falovon lovagol; mint a leányka, ha bábuját öltözteti, csokolgatja s dis-kurálgat vele, vagy midőn a játékszatalka kö-rül rakott székecskéket, kősz társaságnak te-kinti. A bolondnak, ki magát királynak hiszi, egy szalmakoszoru annyit: mint a korona s a bunkós bot: mint a kormány-pálcza. Mindkettő t. i. a bolond és a gyermek, annál boldogabb, minél erősebb képzelgése van s a különbség kettőjük között csak az: hogy a gyermek csak elpalástolja tiszta tudalmát, mint a világfi, költő, vagy színész, míg a bolond teljesen elvesztette azt. Don Quichote mikor tiszta eszméletéhez tért, boldogtalan va-la, de ha szelmalmokkal, mint griasokkal caa-tázhatott s néhány épület szárnyát porba so-dorhatta, vagy valamely juh nyáját, mint hadsereget megtámadott; akkor igemis, boldog volt. Ha a pástorok néha jól eldöngözték, ak-kor látta ugyan: hogy vítétségének tárgya, megvizsgálta magát azzal: hogy ellenséges varázslók hozák létre és ovidiusi átváltozást, megnyugodott e hitben és — boldog vala. Is-mernek bolondokat, kiket kigyógyítottak és kik előbbi állapotuk elvesztét sajnálták, mint az ifjak és leányok, kiket valami szép, haj-nali álomból ébresztenek fel erőszakosan!

(Folytatás következik.)

Távirati tudósítás a aecsi tőzsdéről.

Deczember 15-én 5% Metalikus 6935 frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 73.75 frt. 1860-iki államkölcsön 111.90 Bankrészvé-nyek 923.— Hitelrészvények 205.75 London 113.55. frt. Ezüst 10590. Cs. kir. arany 536.—. Napoleon'or 911 — 100 mark német ér-ték 56.15.

Urbéri kötvények: Magyarországi 7975 Temesvári 7975. Erdélyi 7925 Horvátország 84.—.

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

Korcsolyák

A világ minden nagyobbrendű korco-lya-egyletektől elismert, **amerikai Hali-fax**, és többféle más szerkezetű korcsolyák kaphatók nagy választékban

a Csapó Sándor nagy bazárjában.

Salicylsav tartalmu fogvize és fogpora

PERL fogorvosnak.

A Salicyl szájjvíz és fogpor, a fogor-vosi gyakorlat legujabb tapasztalatai szerint van készíttet és a czíznak tökéletesen megfe-lel. A Salicylsav hozzátetele rendkívüli ha-tást gyakorol a rosz szájbűz és a fogak gyors rothadásá (Caries) ellen.

A használati utasítások bővebb magya-rázatot adnak.

A főkraktárak Kolozsvárt Székly Miklós gyógyszerárban és Karvazy Érpád kereske-désben M.-Vásárhelyt Fogarasi Demeter. Gy.-Fehérvárt Csiki Imre, N.-Enyeden Wink-ler. N.-Szebenben Görtler Károly. Bras-sóban Eremiás Demeter. Bostzerceán Glockner és Gajzágó. K.-Vásárhelyt ifj. Dávid. N.-Váradon Sonnenfeld és Schön kereskedő uraknál; ug-yancin Abrudbányán Vlădu. Zilahon Weiss. Sepsi-Szt.-Györgyön Ötvös és Beteg. Gy.-Szt.-Miklóson Erános Bogdán urak gyógyszerárakban és több ugye minden város kereskedő és gyógyszerészeinél.

Kapható Kolozsvárt Stein Jánosnál.

(532)

Az 1862. évi 4. sz. kiadványon alapított

Hermes Vilmos-féle

RAJZMINTÁK

különböző alkalmasok népeit ajándéknak. Füzetenként 36 és 60 kr.

Kapható Kolozsvárt Stein Jánosnál.

(501)

Az összes cikkek védjeggyel ellátva.

Neustein Fülöp,

gyógyszerész, a. u. heil. Leopold. Bécsben, stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

a t. c. közönségnek valódi gyógyszeresek egész sorozatát ajánlja, melyek minden esetben kitűnőnek bizonyultak és biztos gyógyulást eredményeztek.

Ezernyi bizonyítványok tanúságot szolgálnak.

Menhin, kitűnő gyomorszer, görcsmegszüntető, mint foglalkoztatás és szájvíz, 50 kr.

Sz. Erzsébet cukrozott vértisztító labdacai, könnyű hashajtó, vértisztító s emellett teljesen ártalmatlan, különösen jóknak bizonyultak az altesti szervek minden betegségeiben, váltakozóan, mellszervek bajában, bőr- és szembetegségeiben, gyermek- és nőbetegségeiben minden dugulást lektüdenek, mely a legtöbb betegség kúrája. Ezen labdacok e nemben a legkifejlesztettebb és legelőnyösebb készítmény. Egy tükör 8 dobozban, 160 labdaccaal 1 ft.

Védőszir minden ragály ellen, Gardien dr. Fremont-tól 1 ft 60 kr. Cholera-szög-essencia 40 kr.

Fuladás ellen, tüdőgyógyász, 25 db. 1 ft.

Szemfájás- és szemgyulladások ellen, Reichel szemcseppe 1 ft 50 kr. és Komershausen szemcseppe 2 ft.

Hugyhagy-hurut ellen, (cső- és hólyag-lyák) dr. Cadelle befejezőkése 1 ft 60 kr.

Puffadt nyak ellen, golyvaszer, 70 kr. Sápork ellen, vaskátrány-szer, 2 ft. Mellbetegségek ellen, művészet, 70 kr. Mígigbajok és görvélők ellen, norvég orvosi házsi 40 kr., cukrozott alakban 1 ft 60 kr.

Lázadás ellen, Salici-antimón 50 kr. Nehézkor ellen, Vial-Capsulák 1 ft 40 kr.

Illatszerek és piperecikkek nagy raktárral bírnak, különösen megemlítve: Hajkibullás és fejkorpa ellen, El Benito 1 ft 80 kr. Tanin-hajkecske 1 ft 35 kr.

Mint hajfestőszerek, dr. Callmann hajfestő-ke 3 ft. és Cing-Reparatur 3 ft., fehér és sárga fogak ellen, Odontin fog-pasta 70 kr.

Ismeretes francia különlegességek:

Capsules Matico 1 ft 60 kr. Injection Matico 1 ft 40 kr. Capsules Vial 1 ft 40 kr. Szivarkák Canabis india-ból 1 ft. Pate Pectorale Gorge 50 kr. Papier Fayard and Blayn 50 kr. Mustarkavás lapok Boggio-tól 60 kr. egyes lapok 5 kr. Quina Loroche 2 ft.

Májfoltok és szepő ellen, Antipiloma 1 ft 50 kr. és valódi Pulcherin dr. Bayer-től 80 kr. és 1 ft 50 kr. A bőr fűzése, simasága és puhásága előidézésére, Cora Pearipasta 2 ft., fehér és rózsaszínű hüvely 1 forint és 60 krajczár.

Paté Zed 1 ft. Siron Zed 1 ft 50 kr. Guarapora 1 ft 50 kr. Blancardlabdacok 1 ft 20 kr. Phosphat de fer Leras 1 ft 20 kr. Sirop hypophosphite de Chaux 1 ft 60 krajczár. Sirop de Quinquina rouge 1 ft 70 krajczár. Vin de Bugeand 2 ft.

eredeti áron, mindenkor friss minőségben készletben vannak

Tömörített svajci tej 50 kr. Nestlé gyermeklisztje 90 kr. Dr. Gölis emésztőpóra 84 kr. Anatherin-szájvíz Popp-tól 1 ft 40 kr. Dr. Heider fogpóra 35 kr.

Ajánljuk nagyraktárunkat illatszerekből, szappanok, hajkecskék stb. az első párisi házakról. Salicyl-szappan, a legjobb és legelőnyösebb szappan a világon darabja 25 kr.

Csokoládék a Compagnie française-től, fontja 30 krajczár 3 ft. Valódi orosz thea 1/2 font 1 forint.

Minden lehetséges műszerek raktára, gyógyulási használatra, valamint állatok önháználata, teeszkendők, kötelek a legelőnyösebb.

Nagy raktár fogkefékből, arcfesték és egyéb pipere cikkek közül.

Valamint figyelembe ajánljuk a legkifejlesztettebb behozott **borokat** és pedig a legfinomabb minőségben:

Medoc, nagy üveg 1 ft. **St. Julien**, nagy üveg 1 ft 50 kr. **Chablis**, nagy üveg 1 ft 50 kr.

Továbbá kitűnő **Rhum**, üvege 1 ft 10 kr.

Bármely megrendeléseket az itteni piacon, valamint Berlinben és Párisban is minden tőzsdei nélkül eredeti számla mellett eszközölünk.

Szétküldünk vagy készpénzért vagy postai utánvét mellett.

Az itt elősorolt összes cikkek raktára **Budapestben, Török József** úrnál, királyutca 7. szám.

!!Jótekonysági bazár!!

Az ezen cím alatt:

Az első bécsi fehérnemű-gyár

Női ing 2 ft helyett csak 1 ft.

Uri, női és gyermek-fehérneműk, vásznak, asztalneműk stb. stb. mesés olcsóságu eladása által a monarchia legújabb körében feltűnést keltett: a sokoldalú utánmegrendelések által felbátorítva, a gyár elhatározta magát egy csodálatos jelentékeny szöveggyárt igen kedvező feltételek alatt átvenni, miáltal azon helyzetben van, továbbra rendelkezésig alábbirak, az előállításai ár felén adhatni.

Két forint helyett csak egy forint!

12 darab angol batistkendő színes széllel, beszege	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab schirting uri ing sima vagy redés mell	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab valódi színes legujabb divatu perkalining	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab valódi angol tricott-mellény vagy nadrág fehér vagy színes	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
6 darab elegans batistkendő, színes széllel, beszege	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
6 darab háromfele nyakkendő legujabb formájú	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
Egy slingóli női ing, legujabb schirtingból	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
Egy elegans női nadrág szegélyes díszítéssel	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab finom schirting szegélyes díjeli corsett, legujabb minőségű	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
6 darab finom vászonkendő, valódi vászonon jótállás	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab finom színes Creton-ing, tartós színezet jótállás	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab fehér női ing, sima hármassal	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab dusan díszített női ing, legujabb minőségű	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab legfinomabb himnusz női nadrág, elegans kesztemény	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab schirting női alszoknya, legujabb szabású	előbb 2 ft — kr. most csak 1 ft — kr.
1 darab uri labraváló valódi vászonból	előbb 3 ft — kr. most csak 1 ft 50 kr.
1 darab angol Oxford-ing, legujabb minta, valódisággal jótállás	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
1 darab valódi rumburgi vászoning a mell-redéssel	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
1 db legfinomabb himnusz ball-ing, kézi himnusz, legujabb szabású	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
6 pár finom angol kékű legdivatosabb szabású	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
1 darab finom himnusz női- ing, dusan fölézereivel	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy elegans francia Corsett, dusan himnussal	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy finom női alszoknya, dusan díszítve	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab legfinomabb rumburgi vászon férfi- ing, sima vagy ráncos	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab finom rumburgi vászon férfi- ing himnusz	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab finom vászon női- ing sima és fantasziával	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab finom himnusz női- ing vaszon	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 60 rőfös finom szinór barchent	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Hat darab 1/2 szél, lepedő varrás nélkül	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Hat darab 1/2 szél, lepedő, egészen vaszon lepedő	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 6 szemelyre számított asztaltartó-czwich és damaszt	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 2 szemelyre számított asztaltartó-czwich és damaszt	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 80 rőfös 1/2 szél, hárvázson	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 48 rőfös 1/2 szél, Creton-vászon	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 50 rőfös 1/2 szél, Creton- és hollandi vá. zon	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Egy darab 54 rőfös 1/2 szél, rumburgi vászon	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
Tizenkét darab törölköző-czwich és damaszt	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
1 női nadrág legujabb szinór-barchentből sima és dusan díszítve	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
1 alsó ruhát legujabb szinór-barchentből sima és dusan díszítve	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.
1 corsett-barchent, sima és dusan díszítve	előbb 4 ft — kr. most csak 2 ft — kr.

Megrendelések készpénz befizetése vagy utánvét mellett:

An die Erste Wiener Wäsche-Fabrik, Wien, Kölnherhofgasse 4.

IRODALMI UJDONSÁGOK!

Legujabban megjelentek:

és **Stein János** könyvkereskedésében

Kolozsvárt kaphatók:

A TILLETIKA.

Irta MOLNÁR LAJOS. Ára 2 ft.

INSTITUTIÓK.

kérdésekben és feleletekben. Irta GÁJUS. Ára 80 kr.

Bevezetés az államtudományokba.

Irta dr. PISZTORY MÓR. Ára 1 ft 50 kr.

Az ördög párnája.

Énekes népszimnű 3 felvonásban. Irta TÓTH KÁLMÁN. Ára 40 kr.

A BANKÜGY.

Irta gr. LÓYNAY MENYHÉRT. Ára 3 ft.

Emlékhangok a székelvöldről.

Irta dr. DOBRÁNSZKY PÉTER. Ára 1 ft.

Közigazgatásunk és a szabadság.

Irta GRÜNWARD BÉLA. Solyomvármegyeispánja, Ára 1 ft 20 kr.

Török nyelvtan

(alak-, mondattan-, olvasókönyv- és szótár.)

Irta Szentkatolnai BALINT G. Ára 3 ft.

A magyar költészet kézikönyve,

a mohácsi vésztől a jelenkorig vagyis az utóbbi negyedszázad kitűnőbb költői életrajzokban s jellemző mutatóvonalokban feltüntetve Told Ferencz által. Második, átdolgozott kiadás. Ára az öt kötetnél 10 ft.

Egy nagy világi házasság.

Regény. Irta Feuillel Oétáv, Franciaából U. Hon. Ára 80 kr.

A K É M.

Regény. Irta Cooper Fenimore L. Angolból fordította Cserey József. Ára a két résznek 2 ft 50 kr.

Magyar tudományos akadémiai almanach.

csillagászati és közönséges naptárral 1876ra. Ára 1 ft.

A glenlinchi rejtély.

Regény. Irta Wilkie Collins. Angolból: Zichy Camille. Ára 3 ft.

Dél-afrikai utazások és felfedezések.

Különös tekintettel Magyar László, Dr. Livingstone Dávid, I. Chaillon, Stanley-Grant, Speke és Cameron utazásaira. A legujabb eredeti forrásokból összeállította Sámí Lajos. Dél-Afrika térképével. Ára 2 ft 0 kr.

Vallás és tudomány.

Irta Dux Adolf. Ára 60 kr.

„DAL-ALBUM“

89

dalt foglalva magában a legnépszerűbb szerzőktől: könnyű s mégis brilláns modorban zongorára két kéze

Írtta:

ERNEY JÓZSEF.

Ez album gyűjteménye lesz: Abt, Arnaud, Beethov, Bogler, Cooper, Curschman, Dessauer, Donizetti, Eckert, Esser, Pesca, Fraz, Füchs, Gounod, Graben-Hoffmann, Gumbert, Hackel, Hölzel, Kreipl, Kreutzer, Kücken, Lindpaintner, Liszt, Loeben, Mendelssohn Meyerbeer, Mozart, Müller, Reyer, Proch, Reissiger, Rubinstein, Schubert, Schumann, Silcher, Stigelli és sűrűn legszébb és legkedveltebb dalainak.

Ára 6 forint.

Tebát egy-egy dalra körülbelül 5 kr. esik. Ez album eszerint olcsóbb, mint az Edition Peters és Collection Litloff-féle vállalatokban megjelent művek.

Ez albumban egybe vannak foglalva a dal-irodalom legszébb termékei, s e jeles kidolgozásban Abt, Esser, Gumbert, Kücken stb. önned- és vonzó dallamai épügel fogaik ragadni a műkedvelőket, a mint le gják bilineselni a szakértő zenészeket Beethoven, Franz, Liszt, Mendelssohn, Rubinstein, Schubert és Schumann mélyérzést dalai.

A letétel fölötté határos, úgy hogy minden egyes árt már magában dallamos, könnyen kivethető és hálás salondarabot képez.

A szép papír, tiszta nyomás és elegáns kiállítás ez albumot joggal a díszművek közé engedik sorolni, a miért is igen alkalmas

karácsoni és új-évi ajándék.

karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

(514)

A karácsoni és új-évi ajándékok ideje beállván,

a n. érd. t. cz. helybeli és vidéki közönség iránt tartozó kötelességet teljesítünk, a midőn becses figyelmebe ajánljuk

NAGY BAZÁRUNKAT,

Kolozsvárt, főté, a Nemzeti szálloda alatt,

a mely, mint ezelőtt, úgy most is minden versenyt kizáró egyetlen nagy raktárral rendelkezik

karácsoni és új-évi ajándékoknak való cikkekben,

a melyek könnyebb áttekintés végett, minden lehető csinnal rendezett tárlatban vannak kiállítva az üzlethelyiségben.

Az árak, mint az üzletben szokás, határozottak ugyan, de páratlan jutányosak.

Korábbi évek tapasztalatai kétségtelenné teszik, hogy az ünnepek előtti utolsó napokban a tolongás oly nagy lesz az üzletben, miként lehetetlen a tömeges megrendeléseknek minden irányban pontosan megfelelni. Ennek lehető kiküldése végett bátorkodunk tisztelettel kérni a n. é. t. cz. közönséget, hogy megrendeléseit lehető korán megtegyen méltóztatassék, ez által lehetővé elérni azt is, hogy valamely történetesen éppen kifogyott cikket rögtön megkérjünk, s a t. megrendelőnek maga idején szolgálhassunk.

CSAPO SÁNDOR NAGY BAZÁRJA.

karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

Iskola Alapítvány - Kolozsvárt Stein János n. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanács beittével Kolozsvárt. Scoala - BCU Cluj-Napoca.